Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi | Recep Tayyip Erdoğan University Journal of Social Sciences
Kasım/November 2026, Cilt/Volume: 13, Sayı/Issue: 2, ss./pp.: 472-475 • DOI: 10.34086/rteusbe.1940643

KİTAP İNCELEMESİ / BOOK REVIEW

Heckel, Markus & Waldenberger, Franz (Ed.). (2022). *The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan*. Singapore: Springer Nature. ISBN: 978-981-16-7830-1

Seda SAĞLAMYÜREK TAŞDEMİR*

Öz

Bu çalışma, Markus Heckel ve Franz Waldenberger editörlüğündeki The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan adlı kitabı eleştirel biçimde incelemektedir. Kitap; dijital para, merkez bankası dijital paraları, DLT tabanlı ödeme sistemleri, nakitsiz ödemeler, dijital bankacılık ve yüksek frekanslı işlemler gibi konuları Avrupa ve Japonya perspektifleriyle ele almaktadır. Eserin temel katkısı, finansal dijitalleşmeyi yalnızca teknolojik değil; kurumsal yapı, düzenleme, piyasa güveni ve ulusal finansal sistemler bağlamında değerlendirmesidir. Ancak editörlü kitap yapısı kuramsal bütünlüğü sınırlamakta, gelişmekte olan ülke deneyimlerine ise yeterince yer vermemektedir. Genel olarak eser, dijital finans ve finansal düzenleme alanında çalışan araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital finans, finansal sistemler, finansal dijitalleşme, dijital bankacılık, merkez bankası dijital parası, fintech.

Abstract

This study critically examines The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan, edited by Markus Heckel and Franz Waldenberger. The book addresses topics such as digital money, central bank digital currencies, DLT-based payment systems, cashless payments, digital banking, and high-frequency trading from European and Japanese perspectives. Its main contribution is that it evaluates financial digitalization not merely as a technological development, but also in relation to institutional structures, regulation, market trust, and national financial systems. However, due to its edited volume format, theoretical coherence between chapters remains limited, and the experiences of developing countries are not sufficiently addressed. Overall, the book is an important reference for researchers working on digital finance and financial regulation.

Keywords: Digital finance, financial systems, financial digitalization, digital banking, central bank digital currency, fintech.

* Dr., Bağımsız Araştırmacı, saglamyurekseda@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1162-9037

Atıf/Citation: Sağlamyürek Taşdemir, S. (2026). The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan. Singapore: Springer Nature. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 472–475.

Geliş Tarihi	30 Nisan 2026
Kabul Tarihi	8 Haziran 2026
Yayım Tarihi	28 Kasım 2026
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	*intihal.net*
Etik Bildirim	lisansustu@erdogan.edu.tr
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Heckel, Markus ve Waldenberger, Franz (Ed.). (2022). The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan. Singapore: Springer Nature. ISBN: 978-981-16-7830-1

Markus Heckel ve Franz Waldenberger editörlüğünde hazırlanan The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan, dijitalleşmenin finansal sistemler üzerindeki etkisini Avrupa ve Japonya örnekleri üzerinden inceleyen güncel ve disiplinlerarası bir çalışmadır. Springer tarafından 2022 yılında yayımlanan kitap, açık erişimli bir yayın olup Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 lisansı ile kullanıma sunulmuştur. Kitabın açık erişimli olması, finansal dijitalleşme, dijital para, ödeme sistemleri, dijital bankacılık ve finansal düzenleme konularında çalışan araştırmacılar için önemli bir erişilebilirlik avantajı sağlamaktadır. Kitap, 2019 yılında dijital çağda finansal sistemlerin geleceğini tartışmak amacıyla oluşturulan bir çalışma grubunun ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Kitap, 2019 yılında dijital çağda finansal sistemlerin geleceğini tartışmak amacıyla oluşturulan bir çalışma grubunun ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışma grubunda büyük veri, yapay zekâ, algoritmik işlemler, blokzincir ve dijital paralar gibi finansal dönüşümün merkezinde yer alan konular ele alınmıştır. Bu bakımdan kitap, yalnızca teknik bir fintech çalışması değildir; finansal sistemlerin kurumsal, hukuki ve düzenleyici boyutlarını da dikkate alan kapsamlı bir derlemedir.

Kitabın temel yaklaşımı, finansal dijitalleşmenin küresel ve tek biçimli bir süreç olarak değerlendirilemeyeceği düşüncesine dayanmaktadır. Editörler, finansın küresel karakterine rağmen finansal kurumların, düzenleyici yapıların ve piyasa davranışlarının ulusal özellikler taşıdığını vurgulamaktadır. Bu nedenle dijital dönüşümün hızı, kapsamı ve sonuçları her ülkede aynı biçimde gerçekleşmemektedir. Kitabın Avrupa ve Japonya'ya odaklanması bu açıdan anlamlıdır. Dijital finans literatüründe genellikle ABD ve Çin örnekleri öne çıkarken, Japonya ve Euro Bölgesi gibi daha düzenleyici ve kurumsal finansal sistemlere sahip ekonomiler görece daha az tartışılmaktadır.

Kitapta ele alınan başlıklar oldukça geniştir. Japonya'nın finansal piyasalarının geleceği, finansal dijitalleşmenin düzenleyici sorunları, dijital paralar, merkez bankası dijital paraları, DLT tabanlı ödeme sistemleri, nakitsiz ödemeler, sadakat puanı sistemleri, dijital bankacılık ve yüksek frekanslı işlemler kitabın ana konularını oluşturmaktadır. Bu çeşitlilik, çalışmayı dijital finans alanında genel bir başvuru kaynağı hâline getirmektedir. Özellikle merkez bankası dijital paraları, blokzincir tabanlı ödeme altyapıları ve açık bankacılık gibi güncel konuların aynı kitapta bir araya getirilmesi, eserin akademik değerini artırmaktadır.

Kitabın güçlü yönlerinden biri, finansal dijitalleşmeyi yalnızca teknolojik yenilikler üzerinden açıklamamasıdır. Örneğin Nobuyuki Kinoshita'nın Japon finans piyasası üzerine yazdığı bölümde, bilgi ve

iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin finansal işlemler ve finansal mevzuat üzerindeki etkisi tartışılmaktadır. Yazar, finansal işlemlerin ekonomik değerinin temelde işlem maliyetlerini azaltma kapasitesinden doğduğunu; işlem maliyetlerinin ise bilgi işleme maliyetleriyle yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bu yaklaşım, dijitalleşmenin finansal sistemlerde neden dönüştürücü bir rol oynadığını teorik olarak açıklaması bakımından önemlidir.

Bir diğer dikkat çekici bölüm, DLT tabanlı bir Avrupa ekonomisinde geleceğin ödeme sistemlerini ele alan çalışmadır. Bechtel, Ferreira, Gross ve Sandner, DLT'nin merkeziyetsizlik, veri değişmezliği, şeffaflık ve süreç otomasyonu gibi özellikleriyle birçok sektörde yeni değer yaratma potansiyeline sahip olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte yazarlar, DLT tabanlı bir ekonominin gelişebilmesi için yalnızca varlıkların ve hizmetlerin dijital olarak değiş tokuş edilmesinin yeterli olmadığını; bu işlemlere uygun dijital ödeme altyapılarının da geliştirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bölüm, dijital euronun ve DLT uyumlu ödeme çözümlerinin Avrupa'nın dijital rekabet gücü ve stratejik özerkliği açısından önemini göstermesi bakımından kitabın dikkat çekici katkılarından biridir.

Kitabın bankacılık alanındaki katkısı da önemlidir. Anna Omarini'nin dijital bankacılık üzerine bölümü, Avrupa bankacılık sektörünün yeni teknolojiler, fintech aktörleri ve PSD2 gibi düzenleyici çerçeveler aracılığıyla nasıl dönüştüğünü incelemektedir. Omarini'ye göre bankacılık, geleneksel dikey değer zinciri modelinden açık bankacılık, modüler yapı ve ekosistem temelli iş modellerine doğru kaymaktadır. Bu değerlendirme, dijitalleşmenin yalnızca bankaların hizmet kanallarını değil, bankacılığın kurumsal mantığını ve rekabet yapısını da dönüştürdüğünü göstermektedir.

Kitabın temel katkılarından biri, dijital finansı hukuk, düzenleme ve güven kavramlarıyla birlikte ele almasıdır. Eserde, finansal sistemlerin işleyişinde teknoloji kadar kurumsal yapıların, yasal düzenlemelerin ve piyasa katılımcıları arasındaki güven ilişkilerinin de belirleyici olduğu vurgulanmaktadır. Bu bakımdan kitap, teknolojik determinizme düşmemekte; finansal dijitalleşmenin yalnızca teknik altyapı yatırımlarıyla değil, düzenleyici kapasite, kurumsal uyum ve piyasa güveniyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bununla birlikte kitabın bazı sınırlılıkları da vardır. İlk olarak, eser editörlü bir kitap olduğu için bölümler arasındaki kuramsal bütünlük her zaman aynı düzeyde değildir. Her bölüm kendi içinde güçlü bir analiz sunsa da kitabın tamamında ortak bir teorik çerçevenin zaman zaman zayıfladığı görülmektedir. Bu durum, editörlü kitaplarda sık karşılaşılan bir sınırlılıktır. Kitap, bütünlüklü bir teori geliştirmekten çok, dijital finansın farklı boyutlarına ilişkin uzman görüşlerini bir araya getirmektedir.

İkinci olarak, kitap Japonya ve Avrupa karşılaştırmasına odaklandığı için gelişmekte olan ülkelerin finansal dijitalleşme deneyimlerine sınırlı düzeyde yer vermektedir. Oysa Türkiye gibi yüksek enflasyon, kur oynaklığı, finansal dolarizasyon, düşük tasarruf oranı ve düzenleyici belirsizlik gibi sorunlarla karşı karşıya olan ekonomilerde dijital finansın etkileri farklı sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle kitap, gelişmekte olan ülkeler açısından doğrudan uygulanabilir bir çerçeve sunmaktan ziyade karşılaştırmalı düşünme imkânı sağlamaktadır.

Üçüncü olarak, kitabın 2022 yılında yayımlanmış olması bazı konularda güncelleme ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Kripto varlık düzenlemeleri, yapay zekâ temelli finansal hizmetler, merkez bankası dijital para projeleri ve açık bankacılık uygulamaları son yıllarda hızlı biçimde gelişmiştir. Bu nedenle kitap, dijital finans alanındaki temel tartışmaları anlamak için güçlü bir kaynak olmakla birlikte, 2022 sonrası gelişmelerle birlikte okunmalıdır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, The Future of Financial Systems in the Digital Age, dijital çağda finansal sistemlerin dönüşümünü anlamak isteyen araştırmacılar için değerli bir çalışmadır. Kitap, dijitalleşmenin finansal piyasalar, ödeme sistemleri, bankacılık, merkez bankacılığı ve düzenleyici kurumlar üzerindeki etkisini çok boyutlu biçimde ele almaktadır. Avrupa ve Japonya örnekleri üzerinden yapılan analizler, finansal teknolojilerin ulusal kurumsal yapılarla nasıl etkileşime girdiğini göstermesi bakımından önemlidir.

Sonuç olarak kitap, finansal dijitalleşme literatürüne özellikle kurumsal karşılaştırma, düzenleyici dönüşüm ve ödeme sistemlerinin geleceği başlıklarında katkı sunmaktadır. Eserin en güçlü tarafı, dijital finansı yalnızca yenilikçi teknoloji uygulamaları olarak değil, finansal sistemlerin yapısını, işleyişini ve düzenlenme biçimini dönüştüren geniş kapsamlı bir süreç olarak ele almasıdır. Türkiye bağlamında düşünüldüğünde ise kitap, dijital finans politikalarının yalnızca teknolojik altyapı değil; güven, düzenleme, finansal istikrar ve kurumsal kapasite çerçevesinde tasarlanması gerektiğini göstermesi bakımından öğreticidir.

Kaynakça

Heckel, M. & Waldenberger, F. (Ed.). (2022). *The Future of Financial Systems in the Digital Age: Perspectives from Europe and Japan*. Singapore: Springer Nature. ISBN: 978-981-16-7830-1